
	URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa		
	<i>Informacja sygnałna</i>	Data opracowania 31.08.2010 r.	
Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl tel. 22 464 23 15, 22 464 23 12 faks 22 846 76 67		Internet: www.stat.gov.pl/warsz	

**DZIAŁALNOŚĆ PLACÓWEK OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH,
RODZIN ZASTĘPCZYCH I STACJONARNYCH ZAKŁADÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2009 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem informacji wykorzystanych do opracowania były wyniki badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny na formularzach:

- PS-01 - sprawozdanie placówki opiekuńczo-wychowawczej,
- PS-02 - sprawozdanie rodzin zastępczych,
- PS-03 - sprawozdanie zakładu stacjonarnej pomocy społecznej.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą nieznacznie różnić się od podanych wielkości „ogółem”.

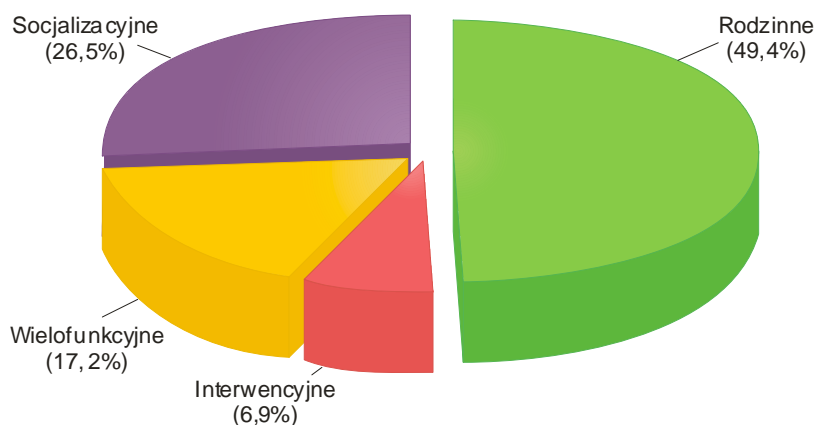
* * *

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2009 r. funkcjonowały 354 placówki wsparcia dziennego oraz 87 placówek całodobowych, w tym: 43 placówki rodzinne, 23 socjalizacyjne, 6 interwencyjnych. Ponadto działało 15 placówek wielofunkcyjnych całodobowych, łączących działania socjalizacyjne, interwencyjne oraz realizujących działania przewidziane dla placówki wsparcia dziennego.

Struktura całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

Najwięcej placówek całodobowych prowadzonych było przez miasta na prawach powiatu (39 placówek, tj. 44,8%) oraz samorząd powiatowy (35 placówek, tj. 40,2%). Dla pozostałych organami prowadzącymi były: samorząd wojewódzki, stowarzyszenia oraz kościoły i związki wyznaniowe.

W przypadku placówek wsparcia dziennego dominowały prowadzone przez stowarzyszenia (141 placówek, tj. 39,8%) oraz przez samorząd gminny (122 placówki, tj. 34,5%).

Tabl. 1. **Placówki opiekuńczo-wychowawcze według typów placówek**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Placówki	Miejsca	Wychowankowie
Placówki całodobowe2008	70	2141	2122
2009	87	2223	2256
Socjalizacyjne	23	829	832
Rodzinne	43	405	384
Interwencyjne	6	174	206
Wielofunkcyjne.....	15	815	834
Placówki wsparcia dziennego2008	344	12871	11574
2009	354	12844	11414
Opiekuńcze	321	11372	10066
Specjalistyczne	33	1472	1348

Pod koniec 2009 r. w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 2256 wychowanków, o 6,3% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej wychowanków zostało objętych opieką w placówkach wielofunkcyjnych (834 osoby, tj. 37,0%) oraz socjalizacyjnych (832 osoby, tj. 36,9%).

W ciągu roku całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze opuściło 1263 wychowanków w wieku do 18 lat. Spośród nich 428 trafiło do innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, tyle samo powróciło do rodziny naturalnej, 192 zostało umieszczonych w rodzinach adopcyjnych, a 118 w rodzinach zastępczych. W przypadku placówek rodzinnych 44,4% wychowanków trafiło do rodziny adopcyjnej, a 33,3% powróciło do rodziny naturalnej. Z placówek socjalizacyjnych i wielofunkcyjnych najwięcej wychowanków powróciło do rodziny naturalnej – odpowiednio 43,9% i 32,1%, a w przypadku placówek interwencyjnych do innych placówek opiekuńczo-wychowawczych – 47,6%.

Wśród wychowanków przebywających w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych 87,5% (1974 osoby) stanowiły osoby przyjęte na podstawie orzeczenia sądu. Osoby te w większości trafiły do placówek socjalizacyjnych, w których stanowiły 96,4% wszystkich podopiecznych. Dzieci i młodzież umieszczone po raz pierwszy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły 66,8% ogółu wychowanków (1506 osób). W placówkach wielofunkcyjnych udział tych osób w ogólnej liczbie podopiecznych wyniósł 78,5%, w socjalizacyjnych – 69,7%, w interwencyjnych – 84,0%, a w rodzinnych – 25,5%.

W ciągu ostatnich kilku lat zmieniła się struktura wychowanków umieszczonych po raz pierwszy i wychowanków przebywających powyżej 3 miesięcy w placówkach interwencyjnych. Od 2007 roku liczba wychowanków umieszczonych po raz pierwszy wzrosła o 15,5% (z 1304 osób w 2007 r. do 1506 osób w 2009 r.), natomiast wśród osób przebywających w placówkach interwencyjnych powyżej 3 miesięcy odnotowano spadek o 12,2% (z 516 osób w 2007 r. do 453 osób w 2009 r.).

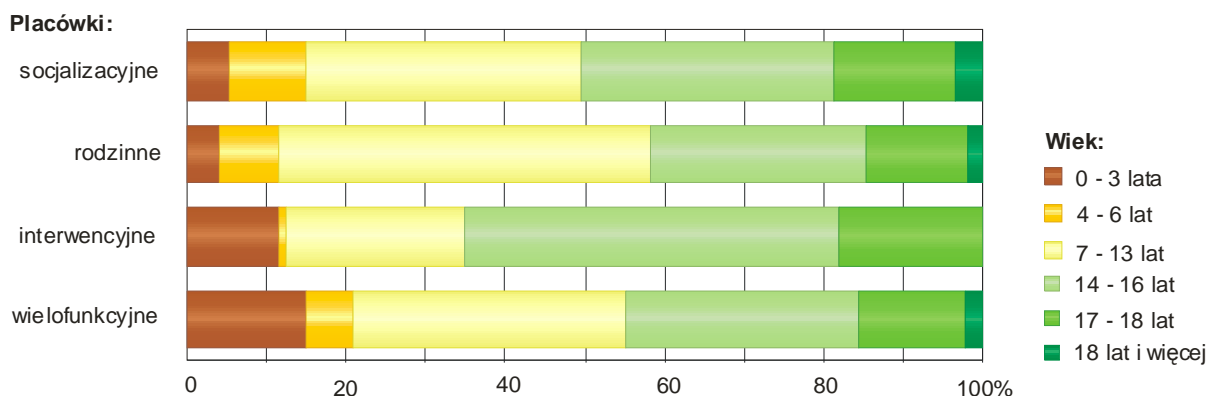
W całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych w końcu roku znajdowało się 115 osób przewlekłe chorych i 152 osoby niepełnosprawne. Największy udział przewlekłe chorych odnotowano w placówkach socjalizacyjnych - 45,2%, a osób niepełnosprawnych w placówkach wielofunkcyjnych - 42,8%. W placówkach socjalizacyjnych 6,3% wszystkich wychowanków stanowili wychowankowie przewlekłe

chorzy, natomiast w placówkach wielofunkcyjnych osoby niepełnosprawne stanowiły 7,8% wszystkich wychowanków. Opieką objęto też 60 sierot i 426 półsierot, które wspólnie stanowiły 23,1% wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W placówkach wielofunkcyjnych przebywało 34,7% wszystkich wychowanków pozbawionych przynajmniej jednego z rodziców¹, stanowili oni 21,7% mieszkańców tych placówek.

Struktura wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych według wieku i typu placówki w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

W instytucjach całodobowych umieszczono więcej chłopców (1193) niż dziewczynek (1063), a najliczniejszą grupę stanowili wychowankowie w wieku 7-13 lat (796 osób, tj. 35,3%). Liczną zbiorowość tworzyły też osoby w wieku 14-16 lat (709 osób, tj. 31,4%). Dzieci najmłodsze do 3 lat łącznie, stanowiły 9,3% ogółu wychowanków (209 osób) i w większości (125 dzieci) umieszczone były w placówkach wielofunkcyjnych (15,0% mieszkańców tych placówek). Najmniej wychowanków placówek całodobowych stanowiły osoby pełnoletnie kontynuujące naukę (59 osób). Osoby te przebywały w większości w placówkach socjalizacyjnych (50,8%).

Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze w ciągu roku opuściło 220 osób w wieku powyżej 18 lat. Spośród nich 105 powróciło do rodziny naturalnej, a 83 założyły własne gospodarstwo domowe.

W ciągu 2009 roku w **placówkach wsparcia dziennego** przebywało 16951 wychowanków, z których większość (84,3%) przebywała w placówkach opiekuńczych. Placówki dzienne objęły opieką 556 osób niepełnosprawnych, przy czym ponad połowa z nich (316 osób) skorzystała z pomocy placówek opiekuńczych.

Dzienne placówki opiekuńczo-wychowawcze w końcu roku dysponowały 84 okresowymi miejscami noclegowymi, z których 47 należało do placówek opiekuńczych.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w swojej działalności wspierane są pracą wolontariuszy. W 2009 roku we wszystkich typach placówek na terenie województwa mazowieckiego pomoc taką świadczyły 1164 osoby, z czego 896 wolontariuszy pracowało w placówkach wsparcia dziennego, a 268 – w całodobowych. Od 2007 roku liczba wolontariuszy zmniejszyła się o 21,7%, przy czym spadek ten dotyczył głównie wolontariuszy pracujących w placówkach wsparcia dziennego – ich liczba zmniejszyła się o 25,8% (z 1208 osób pracujących w 2007 r. do 896 w 2009 r.).

¹ Obejmuje sieroty i półsieroty.

RODZINY ZASTĘPCZE

W końcu 2009 roku na terenie województwa mazowieckiego funkcjonowało 4112 rodzin zastępczych zapewniających na określony czas opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej. W porównaniu ze stanem sprzed roku liczba rodzin zwiększyła się o 104 (o 2,6%), a największy wzrost dotyczył liczby rodzin zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem (o 18 rodzin, tj. 18,4%). Dla 2484 rodzin organem prowadzącym był samorząd powiatowy, a dla 1628 miasto na prawach powiatu.

Tabl. 2. **Rodziny zastępcze i dzieci w rodzinach zastępczych według typu rodziny**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	Rodziny zastępcze	W tym na wsi	Dzieci w rodzinach zastępczych ^a	W tym w wieku 0-3 lata
OGÓŁEM 2008	4008	1239	5526	384
..... 2009	4112	1193	5723	426
Spokrewnione z dzieckiem.....	3489	974	4586	280
Niespokrewnione z dzieckiem.....	507	160	691	55
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem.....	116	59	446	91
wielodzietne.....	63	41	291	28
specjalistyczne.....	16	4	31	7
o charakterze pogotowia rodzinnego.....	37	14	124	56

a Dzieci do lat 18.

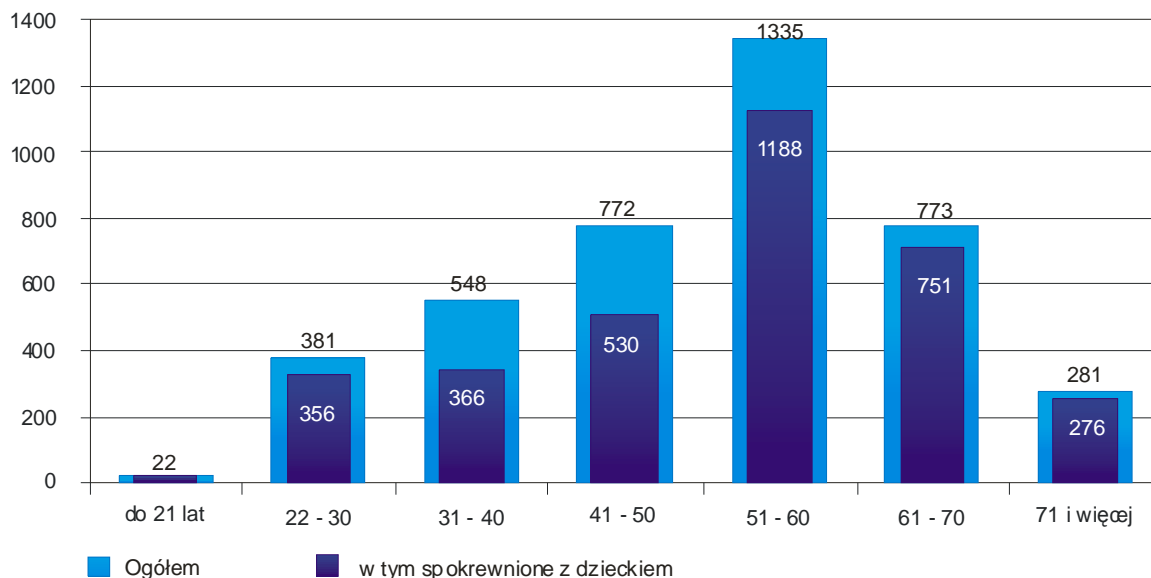
Funkcję rodziny zastępczej pełniło 2069 małżeństw i 2043 osoby samotne. Rodziny, do których przyjęto jedno dziecko stanowiły 74,1%, dwoje – 17,7%, troje – 5,2%, czworo i więcej dzieci – 2,9%. Większość stanowiły rodziny spokrewnione z dzieckiem (84,8% ogółu), w których wychowywało się 80,4% ogółu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

W końcu grudnia 2009 r. w rodzinach zastępczych przebywało 5997 podopiecznych, w tym 5723 dzieci do lat 18, wśród których dziewczęta stanowiły 49,0% (2806 osób).

W zbiorowości dzieci niepełnoletnich objętych opieką znajdowało się 530 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności i 431 sierot. Dzieci umieszczone po raz pierwszy w rodzinie zastępczej stanowiły 15,8% ogółu. Największy odsetek dzieci wśród wychowanków niepełnoletnich stanowiły osoby w wieku 7-13 lat oraz 14-18 lat (odpowiednio 41,0% i 39,3%). Dzieci w wieku 4-6 lat stanowiły 12,2%, a w wieku 3 lata i mniej – 7,4%.

Rodziny zastępcze według wieku osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej w 2009 r.

Stan w dniu 31 XII

W rodzinach zastępczych pozostawało 274 dzieci, które w omawianym roku osiągnęły pełnoletność, w tym 238 (86,9% ogółu) w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem. Grupę tę tworzyły głównie osoby nieusamodzielnione, spośród których 260 (94,9%) kontynuowało naukę.

W 2009 roku rodziny zastępcze opuściło 400 dzieci w wieku poniżej 18 lat, w tym: 160 powróciło do rodziny naturalnej, 82 trafiło do innej rodziny zastępczej, 91 skierowano do placówek opiekuńczo-wychowawczych, 44 przekazano do adopcji. Rodziny zastępcze opuściło również 278 młodych osób, które w 2009 roku ukończyły 18 lat. Spośród nich 66 usamodzielniało się, w tym 49 założyło własne gospodarstwo domowe, a 17 powróciło do rodziny naturalnej lub krewnych.

STACJONARNE ZAKŁADY POMOCY SPOŁECZNEJ

W województwie mazowieckim w końcu 2009 roku działalność w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej prowadziło 199 zakładów oraz 4 filie. Z ogólnej liczby zakładów 50,8% stanowiły domy pomocy społecznej (101 placówek), 24,1% placówki interwencyjne oraz 25,1% domy dla matek, noclegownie, schroniska, domy dla bezdomnych oraz środowiskowe domy samopomocy (łącznie 50 placówek). Stacjonarne zakłady pomocy społecznej (łącznie z filiami) dysponowały 14330 miejscami, w tym najwięcej miejsc (9618, tj. 67,1% ogółu) znajdowało się w domach pomocy społecznej.

Tabl. 3. Stacjonarne zakłady pomocy społecznej
Stan w dniu 31 XII

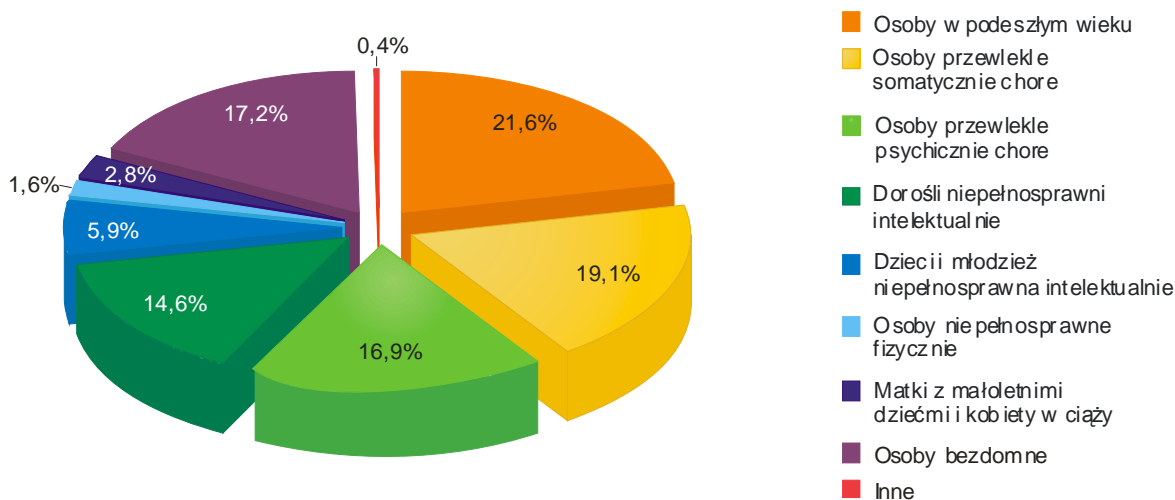
Wyszczególnienie	Placówki (bez filii)	Miejsca ^a	Mieszkańcy ^a
OGÓŁEM2008	176	13045	12981
..... 2009	199	14330	13684
Domy pomocy społecznej	101	9618	9363
Placówki interwencyjne	48	1655	1525
Środowiskowy dom samopomocy.....	1	5	5
Schroniska lub domy dla bezdomnych	28	1854	1847
Domy dla matek.....	11	415	388
Noclegownie	7	725	505
Pozostałe	3	58	51

a łącznie z filiami.

Według stanu w końcu roku we wszystkich zakładach przebywało 13684 pensjonariuszy, w tym tylko niewielki odsetek (3,8%) stanowiły osoby poniżej 18 roku życia. Najwięcej mieszkańców (68,4%) przebywało w domach pomocy społecznej.

**Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnej pomocy społecznej
według grup mieszkańców w 2009 r.**

Stan w dniu 31 XII

Większość mieszkańców stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (80,4%) przynajmniej w części uczestniczyła w finansowaniu swego pobytu, pokrywając koszty z dochodów własnych, np. z emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego. Dotyczy to szczególnie mieszkańców domów pomocy społecznej (97,0% ogółu pensjonariuszy). Zupełnie odmienna sytuacja wystąpiła w przypadku placówek takich jak domy dla matek i noclegownie, w których odpowiednio 18,8% i 3,6% mieszkańców częściowo opłacało swój pobyt.

Na umieszczenie w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej oczekiwało 1045 osób. Najwięcej pensjonariuszy oczekiwało na miejsce w domach pomocy społecznej – 88,1% ogółu oczekujących.

Opiekę nad pensjonariuszami placówek w końcu 2009 roku sprawowały 7263 osoby, tj. 7,2% więcej niż w poprzednim roku. W domach pomocy społecznej pracowało 6435 osób (88,6% całego personelu). Personel medyczny liczył 62 lekarzy.

Najwięcej zakładów stacjonarnej pomocy społecznej działało na terenie m.st. Warszawy (44 placówki, z czego najwięcej – po 9 w dzielnicy Wawer i Wola), a także w podregionie warszawskim wschodnim (43 placówki) – tu głównie w powiatach: wołomińskim (11), nowodworskim i otwockim (po 9). W pozostałych podregionach dużą liczbę placówek stacjonarnej pomocy społecznej odnotowano w powiatach: warszawskim zachodnim (13 placówek), piaseczyńskim (11) oraz mińskim, plockim i m. Radom (po 7 placówek).

Powiaty województwa mazowieckiego charakteryzowały się także znacznym zróżnicowaniem pod względem liczby miejsc w zakładach stacjonarnej pomocy społecznej w relacji do liczby mieszkańców.

